

Hemşirelikte Klinik Karar Destek Sistemleri

Gülseren KOCAMAN^a

^aHemşirelik Yönetim AD, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir

Clinical Decision Support Systems in Nursing

Özet

Klinik bilişim uygulamalarından birisi de, hastaya özgü bilgi ile bilimsel temelli bilgiyi birleştiren karar destek sistemleridir. Klinik karar destek sistemleri (KKDS) sağlık personeline alacağı klinik kararlarda destek sağlayan, hasta özelliklerine uygun bilginin eşleştirilmesi ile ortaya çıkan önerilere ilişkin bilgisayar yazılım uygulamalarıdır. Ayrıca, KKDS'leri, kanıta dayalı önerilerle birleştirildiğinde kanıta uygulama arasındaki eksikliğin giderilmesine katkı sağlar.

Karar destek sistemlerinin hedefi, sağlık personeli ve yöneticilerinin yüksek kaliteli ve maliyet etkili karar vermeye gereksinim duyduklarında optimal, kullanılabilir ve etkili bilgiye ulaşmalarının sağlanmasıdır. Klinik karar destek sistemleri, tıbbi uygulamalarda kullanılmak üzere geliştirilmekle birlikte; bilgi teknolojilerinin yaygınlaşması ile birlikte hemşirelik uygulamalarında da kullanılmaya başlanmıştır. Hemşirelik klinik karar destek sistemi, hemşirelik uygulama ortamında verilecek hemşirelik kararlarını desteklemek için kullanılır. Hemşirelik karar destek sistemleri, yakın zamana kadar, hemşirelerin klinik kararlarına yardımcı olmaktan çok, verdikleri klinik kararları değerlendirmek için kullanılmıştır. Yeni çalışmalar ise, özgün hasta bakım problemlerinde verilecek kararlarda hemşirelere yardımcı olacak sistemlere odaklanmaktadır. Ayrıca, kanıt uyumlu karar destek sistemleri, kanıta dayalı klinik uygulama rehberlerinin kullanılmasını kolaylaştırarak, hemşirelik kararlarının kanıta dayalı olmasını sağlar.

Yeni bilgilerin hızla artması, hemşirelerden beklenen rollerin değişmesi ve uygulama ortamındaki hızlı değişim nedeniyle; hemşireler de klinik kararlarını destekleyecek yeni yaklaşımlara gereksinim duymaktadırlar. Hemşirelik bakım protokolleri ve klinik rehberleri günümüzde bilgi teknolojileri ile birlikte kullanılmaya başlanmış olmakla birlikte; bilgi teknolojilerinin hemşirelik uygulamalarında karar destek sistemi olarak kullanımı hala çok yavaş ve sınırlıdır. Hemşirelik biliminde de, karar destek sistemleri henüz çok yenidir ve hasta bakımında hemşirelerin kararlarını kolaylaştırmalarına yardımcı olacak sistemlerin geliştirilmesi için daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir. Ancak, KKDS'nin hemşirelik kararlarının yerine geçmesi için değil, hemşirelerin karar verme kapasitesini genişletmek için kullanılması gerektiği de vurgulanmaktadır.

Bu bildiride, hemşirelikte kullanılan klinik karar destek sistemleri, kanıt uyumlu sistemler, hemşirelerin bu sistemleri uygulamalarına nasıl entegre edecekleri ile ilgili konular ele alınacak, dünyada yapılan çalışmalar ile klinik karar destek sistemlerinin hemşireliğe ve bakım sonuçlarına katkıları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler:

Hemşirelik, Klinik Karar Destek Sistemleri, Kanıt Uyumlu Karar Destek Sistemleri

Sorumlu Yazarın Adresi

Gülseren Kocaman, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı,
İnciraltı Kampusü, İzmir 35340 E-posta: gulseren.kocaman@deu.edu.tr